

สงฆ์

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ ฟังธรรมให้มันสะท้อนใจใจ ถ้ามันสะท้อนใจ เราจะมี การเปลี่ยนแปลง เราอยู่ทางโลกเห็นใหม่ เราเป็นมนุษย์เหมือนคนเขานี้แหละ แต่เราเห็นภัย ในวิภูสงสาร เราถึงมาบวชเป็นพระเป็นเจ้า ชาวบ้านเขาตักบาตรให้กินทุกวัน ก่อนที่เขา จะใส่บาตรเขาเอาอาหารเทินบนศิระะแล้วอธิษฐาน อยากได้ส่วนบุญส่วนกุศลกับเรา

เรานี้ฉันอาหารเขาแล้ว อาหารนี้สัมมาอาชีวะ เราเลี้ยงชีพด้วยปลีแข่ง ปลีแข่งนี้ ได้มาจากธรรมและวินัย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยนี้เป็น ประเพณีวัฒนธรรมมา ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางเป็นประเพณี วัฒนธรรมมา เราจะเลี้ยงชีพของเราอย่างไร เลี้ยงชีพด้วยวัตถุ เลี้ยงชีพด้วยอาหารการกิน แต่เราเห็นภัยในวิภูสงสารเราถึงมาบวช บวชเพื่ออะไร เพื่อจะบวชกายและบวชใจ

เรามาจากมนุษย์ มนุษย์ต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย เป็นพระก็ต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย มนุษย์มีสังคัม พระก็มีสังคัม สังคัมของพระเรียกว่าสงฆ์ สังคัมของมนุษย์เรียกว่าสังคัม ของเขา

นี่สังคัมของพระเห็นใหม่ เราบวชมาแล้วพระก็เป็นสังคัมๆ หนึ่ง แต่สังคัมนี้เป็น สังคัมด้วยธรรมวินัย ธรรมวินัยนี้เป็นบทบัญญัติเลย แล้วเราต้องทำตามธรรมวินัยนั้น ภิภษุบวชใหม่ทนได้ยากกับคำสั่งสอน คำตักเตือน เพราะอะไร เพราะนิสัยของเรา เรา เป็นคนหัดสั่งมาเราเคยตามใจมาตลอดเวลา

แต่พอบวชขึ้นมา คนที่สั่งสอน คนที่บอกเขานี้ไม่ใช่เอาอารมณ์ความรู้สึกเขามา สั่งสอน เขาเอาธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาคอยบอกเรา เพราะถ้า เสมอกันด้วยทิฐิมานะ ความเห็นเสมอกัน เพราะอะไร เพราะสิ่งที่ทำไปนะ มันมีความ

ละอาย มันมีความไม่เห็นด้วยในธรรมวินัย เวลาเราลงอุโบสถเราปลงอาบัติทั้งหมดเลย เราปลงอาบัติสิ่งที่เป็นอาบัติที่ผ่านมา

แต่สมัยพุทธกาลไม่ทำอย่างนี้ ถ้าไม่เป็นอาบัติแล้วเราไปปลงอาบัติเราโกหกตัวเองหรือเปล่า แต่เพราะปัจจุบันเราฟังบาปไม่ออก แต่สมัยโบราณเขาฟังบาปออกนะ พออาบัติตัวไหนเราผิด เราสะกิดกัน อันนี้เราผิด เราจะขอปลงอาบัติ อันนี้ผิดเราจะขอปลงอาบัติสิ่งที่ผิด

ก่อนที่เราจะลงสังฆกรรม เราปลงอาบัติกันเราทำอย่างไร เพื่ออะไร เพื่อทูลิสมอกัน ความเห็นเสมอกัน มันไม่เป็นโมฆะ ไม่เป็นโมฆียะในการกระทำนั้น ในการกระทำนั้นมันได้บุญกุศลตรงไหน

เวลาสวดปาติโมกข์ แต่เดิมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้สวดปาติโมกข์เอง แล้วมีอยู่คราวหนึ่งถึงเวลาพระพุทธรูปจะสวดปาติโมกข์ จนถึงแต่ปฐมยาม มัชฌิมายาม จนยามสุดท้ายนะ พระอานนทม้าอาราธนาตลอดเลย

พระพุทธรูปบอกว่า “เราแสดงปาติโมกข์ไม่ได้ ถ้าแสดงปาติโมกข์ไป มีพระอยู่ ๒ องค์ที่ศีลไม่บริสุทธิ์ ศีรษะจะแตกเป็น ๘ เลี่ยงเลย”

พระโมคคัลลานะกำหนดจิตดู พอดูเสร็จเข้าไปคว้ามือ ๒ องค์นั้นออกไปเลย แล้วให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้แสดง บอกว่า “เดี๋ยวนี้สงฆ์บริสุทธิ์แล้วครับ ขอให้พระพุทธรูปจงแสดงปาติโมกข์เถิด”

ท่านสลตโจนะ ท่านบอกว่า “ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปเราจะไม่แสดงปาติโมกข์ ให้ภิกษุเป็นผู้แสดงแทน” ตั้งแต่นั้นมาพวกเราสวดปาติโมกข์กันมา นี่ทำการแทนนะ เพื่อความสะอาด เพื่อสังฆะของเรา

สังฆะของสงฆ์ไง ถ้ามีสังฆะของสงฆ์มันก็มีตั้งแต่อาวุโส กันเต มันมีกิจของสงฆ์ต่างๆ มันต้องมีการกระทำ ถ้ามีการกระทำจากภายนอก การกระทำจากภายในเห็นไหม ตาเป็นหน้าต่างของหัวใจ กิริยาการเคลื่อนไหวเป็นการบอกถึงนิสัย ความเป็นอยู่ ความเอื้ออาทรต่อกัน จิตใจสาธารณะ จิตใจคับแคบ จิตใจกว้างขวาง มันฟ้องหมดเลย จิตใจของเราการแสดงออกมันฟ้องหมด ว่าคนๆ นั้นนิสัยเป็นอย่างไร

ถ้าคนคนนั้นนิสัยเป็นอย่างใด มันต้องเปลี่ยนแปลง ต้องมีการกระทำ เพราะเป็นสังคมาของสงฆ์ สงฆ์นี้เป็นสังคมาแล้วเราอยู่ในสังคมนั้น เราเป็นอวัยวะหนึ่งในร่างกายนั้น สังคมาของสงฆ์เหมือนร่างกายของมนุษย์

ถ้าหัวหน้าเป็นผู้นำ เป็นสมอง ถ้าสมองไม่มีเลือดขึ้นไปเลี้ยงสมองมันก็ตาย นี่พูดถึงสังคมาของสงฆ์นะ ในเมื่อสงฆ์ สังฆะสงฆ์ เราจำพรรษา เราปลงใจ ลงใจ เราจำพรรษากันแล้ว เพราะก่อนจำพรรษาให้ดูให้แล สังเกตว่าที่ไหนมันดีหรือไม่ดี ถ้าไปอยู่แล้วเราไม่ชอบนิสัย เราก็แยกย้ายไป

แต่ถ้าสังคมาของสงฆ์เป็นอย่างนี้ ถ้าพูดถึงสมองมันจะไม่มีเลือดไปเลี้ยงสมอง สมองมันจะตาย สมองก็คือสมองนะ คืออยู่คนเดียวได้ไง สบายมาก สมองอยู่ส่วนของสมอง ลอยไปเลย ไม่เกี่ยวกับใครเลย สบายมาก

แต่มันเป็นเรื่องของสงฆ์ มันเป็นเรื่องของสังคมานะ มันไปไม่ได้ พอมันไปไม่ได้ เรื่องของโลกมันต้องบริหารจัดการซะใหม่ ถ้าอยู่คนเดียวสบายมากนะ ทีนี้มันอยู่คนเดียว มันก็ต้องอยู่ป่าอยู่เขา แต่เนี่ยมันอยู่เพื่อสังคมาไง อยู่เพื่อสงฆ์ไง

เวลาครูบาอาจารย์ท่านบอกว่ามันเป็นจี๊ ต้องไปคลุกกับจี๊มันเหม็นนะ ถ้าอยู่โดยเราไม่ต้องคลุกกับใคร สบายมาก แต่ถ้าลงไปคลุกจี๊ จี๊มันเหม็น มันก็เปื้อนกันไปหมดนะ ถ้าเราเป็นจี๊ละ จี๊โลก จี๊โครธ จี๊หลง แล้วมันเป็นจี๊อยู่อย่างนี้ แล้วมันจะนอนจมจี๊อยู่อย่างนี้ไหมละ มันจมจี๊ไม่ได้ เราจะขุดรูอยู่ไม่ได้นะ ถ้าจิตใจของเราเป็นอย่างนี้เราจะไม่เอาอะไรเลย เราจะขุดรูของเราอยู่ มันก็อยู่คนเดียวสิ

แต่เนี่ยเราขุดรูอยู่ไม่ได้ เราต้องอาศัยวัตรปฏิบัติ วัตรในโรงทาน วัตรในศาลา วัฏฏี วัตร มันมีข้อวัตรปฏิบัติอยู่ บุญพัสสิกขาอ่านสิ เปิดอ่านเลย ตามลิตทิสเสรีภาพเลย สังคมาของสงฆ์นี้สะอาดบริสุทธิ์มาก มันเป็นธรรมาธิปไตย เป็นธรรมหมดเลย

คูสิ เราจะมิบริหาร ๘ กัน เราจะไม่มีทรัพย์สินสมบัติเลย เงินที่ได้มา เขามาถวาย ถ้าถวายเป็นผ้าป่า ถวายเป็นกระถิน ก็เป็นของของสงฆ์ แต่เนี่ยเขาถวายเป็นบุคคล เขาถวายเพื่อเป็นปัจจัยไว้ใช้สอยในวัด จะบอกว่าต้องตั้งกรรมการขึ้นมาตรวจสอบใหม่

นี่มันสะอาดบริสุทธิ์ในตัวของมัน เพราะมันไม่มีใครไปจับต้องมันอยู่แล้ว เขาบริหารจัดการ เราเช็กกันอยู่ตลอดเวลา นี่พูดถึงถ้าว่าผลประโยชน์ๆ ใด เราไม่มีผลประโยชน์ เราไม่ได้อยู่เพื่อบุคคล

ธรรมาธิปไตยมันเป็นธรรม ว่าเราอยู่กันด้วยความเสมอภาค ไม่มีสมบัติส่วนตัว มีบริวาร ๘ สิ่งที่ใช้อาศัยถ้าเข้ามาถึงสงฆ์แล้วเราเจอจนกันทั้งหมด อวัยวะเห็นใหม่ ถ้าข้าวมันเข้าไปที่ปาก มันก็ตกไปที่กระเพาะ สารอาหารมันเข้าไปในร่างกาย มันสูบฉีดไปตามสายเลือด

นี่ก็เหมือนกัน มันเข้ามาในสงฆ์มันก็ต้องไปตามนั้นนะ แล้วเราเป็นอันหนึ่งอยู่ในร่างกายนั้น มันจะไปอุดตันไม่ให้เลือดมันไปได้อย่างไร ถ้ามันอุดตันเลือดมันไปไม่ได้ มันก็พิการหมด ถ้าสมองทำงานไม่ได้ มันยับเยินไปไม่ได้ ฉะนั้นถ้าเราคนใดคนหนึ่งไปอุดตันอยู่ มันต้องทะลุ มันต้องทะลวง ให้มันออกไปให้ได้

นี่พูดถึงสังคมสงฆ์นะ นี่พูดถึงข้อวัตรปฏิบัติของเรา เราชุดรู้อยู่ด้วยตัวเองไม่ได้ มันมีวัตรปฏิบัติ ในวัดนี้เรามีการใช้การสอยกันอยู่ เราต้องร่วมกันทำด้วยจิตใจที่เป็นสาธารณะ การกระทำมันทำอยู่แล้วของมันเล็กน้อย ไอ้คนทำก็ทำจนตายใจ ไอ้คนไม่ทำมันก็นอนจมอยู่นั่นไง แล้วของมันต้องใช้ร่วมกัน นี่พูดถึงของแก่นี่นะ แ่ของหยาบๆ ข้างนอกแล้วจะชวนขวยทำอะไรกัน เราจะมาชำระกิเลสนะ ไอ้เนี่ยมันความเห็นแก่ตัว กิเลสปลายแถวเลยนะ

แต่ถ้าความเห็นแก่ตัวมันหมักหมม มันเหยียบย่ำหัวใจให้ใจเราเศร้าหมอง ใจเราไม่เปิดโล่ง ถ้าจิตใจของเรามันเปิดโล่งนะ เราก็ทำของเรา ข้อวัตรปฏิบัติเราก็ทำของเรา ให้ถูกต้องตามหน้าที่ของเรา

เรื่องของสมอง เรื่องของมือ สิ่งที่มีความสำคัญ เขาต้องบริหารจัดการ เขาต้องรับผิดชอบมาก อย่างเรามันรับผิดชอบแค่เคลื่อนไหว แค่ไม่ให้ขัดขวาง เลือดมันไหลเวียนได้ดีเท่านั้นก็พอแล้ว เลือดให้มันไหลเวียนในร่างกายสูบฉีดตลอดตัวหมด ประสาททุกส่วนมันรับรู้หมด มันจับเคลื่อนได้ มันก็สะดวก

ในสังคมเห็นใหม่ ทิฐิเสมอกัน ความเห็นเสมอกัน เสมอกันตรงไหน เสมอกันในการประพฤติปฏิบัติ แล้วปฏิบัติจริงใหม่ละ เวลาบอกปฏิบัติ โอ้อโฮ เวลาให้ไปทำหน้าที่ การงาน โอ้อโฮ ไม่มีเวลาปฏิบัติเลย โอ้อโฮ บวชมาปฏิบัติ บวชมาเพื่อภาวนา บวชมาเพื่อจะต่อสู้กับกิเลสทั้งนั้นเลย

เอ้า เวลาปฏิบัติไปไหนละ ให้เวลาปฏิบัติ ๒๔ ชั่วโมง ตอนนี้ไม่มีอะไรเลย จะปิดกั้นไว้ หน้าที่การงานความรับผิดชอบไว้ โอ้อโฮเรื่องข้อวัตรมันหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะ! เพราะภักติก การเคี้ยวอาหารก็เป็นงานอันหนึ่ง การกินเป็นงานอันหนึ่ง เวลาภักติกเห็นเต็มเลย เวลาข้อวัตรไม่เห็น

นี่สิ่งต่างๆ อย่างนี้ เราเป็นพระเด็กมาก่อนนะ เรื่องอย่างนี้เราเห็นมาตลอด เราทำมาตลอด เราเป็นพระเด็กอกจะแตก รับผิดชอบแล้วทำอยู่คนเดียว แล้วคนอื่นเขาทำบ้าง ไม่ทำบ้าง ไม่ทำเลยก็มี ฉะนั้นสิ่งนี้เราเห็นมาตลอด เราไม่ต้องไปคลุกคลีเรารู้ มันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ สังคมของโลกเห็นใหม่ สังคมโลกเขาก็เป็นการเมืองอย่างนั้น มนุษย์ตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ความเห็นต้องแตกต่างกันเป็นธรรมดา

เราเกิดมาเป็นมนุษย์แล้วความเห็นแตกต่างอันนี้ เราก็เรียกกรรมของสัตว์ลี กรรมของสัตว์คือมูมมอมองในหัวใจใจ กรรมของสัตว์นะ คุณลี สังคมของเรา เพื่อนของเรา เวลาวัยรุ่นรักกันน่ารัก วัยรุ่นจะรักกันมากเลย แล้ววัยรุ่นจะแตกกันอยู่ ๒ ประเด็น คือเรื่องผู้หญิงกับเรื่องเงิน ไม่มีอะไรหรอก! มันจะแตกกันเอง ถ้าเป็นผู้หญิงนะ ไม่เรื่องผู้ชายก็เรื่องเงิน มันจะต้องแตก รักกันแค่ไหนมันก็แตก เพราะความเห็นส่วนตนใจ ความเห็นของเราผู้หญิงคนนี่หรือว่าสิ่งต่างๆ เงินของเรา เราเห็นว่าถูกต้อง ไอ้คนที่จิตใจเขาสูงกว่า ดึกว่า เขาว่าสิ่งนี้ไม่ถูกต้อง

ความถูกต้องมันดึกว่าเงิน ดึกว่าความเห็นของเรา กิเลสของเรา นี่มันจะไปแตกแยกกันตรงนั้น นี่โลกมันเป็นอย่างนั้นไซ้ใหม่ แล้วเราบวชมาแล้ว เราอยู่ในสังคมของเรา ทิฐิมานะมันมีหลากหลายนัก

นี่การประพฤติปฏิบัติเราพูดบ่อย เราเข้าใจอยู่นะ บางคนจะรำคาญ เราพูดซ้ำๆ ซากๆ คำว่าพูดซ้ำๆ ซากๆ มันยังไม่รู้เรื่องเลยนะ พูดซ้ำๆ ซากๆ นี่แหละ เพราะอะไร เพราะเราตอกย้ำ อะไรเป็นประเด็นที่เราพูดซ้ำๆ ซากๆ อยู่ เพราะว่าเริ่มต้น ถ้ามูมมอมอง

อย่างนี้เห็นใหม่ หลวงปู่มันบอกแล้ว ดันมันคดปลายมันจะชี้ไปไหน ถ้าเราเคลียร์ตรงนี้ได้ เราเคลียร์ตรงจุดสตาร์ท ถ้ามันออกตรงนี้ได้ ดันมันตรงนะ มันจะลำบากทุกซั๊กขนาดไหน มันจะมีเป้าหมายของมัน มันจะไปสู่เป้าหมายของมัน

ถ้าเราเคลียร์ตรงนี้ได้ พู๊ดซำๆ ซากๆ พู๊ดจนตายเห็นใหม่ คุณติ ละความชั่ว ทำความดี ธรรมะมีเท่านี้เองนะ มันของง่ายๆ สอนแก่นี่เองเหอ แต่เวลาทีฐิมาณะมันเกิดละความเห็นในใจมันเกิด มันเป็นอย่างนั้นใหม่ มันเห็นตามความจริงใหม่ มันไม่เห็นตามความจริงเลย เพราะอะไร เพราะมุมมองของเราไง กิเลสไง

“มารเอย เจ้าเกิดจากความดำริของเรา บัดนี้เราเห็นตัวเจ้าแล้ว เจ้าจะเกิดในใจของเราอีกไม่ได้เลย”

มารเอย เธอเกิดจากความดำริของเรา เรายังไม่ทันคิดเลยนะ แค่คิดว่าดำริจะทำอะไร มารมันชี้คอออกมาแล้ว แล้วเราจะไปรู้ทันมันได้อย่างไร ความรู้ความเห็นของเรา กิเลสมันเอาไปกินหมดคนะ กิเลสมันเอาไปกินหมด! แล้วเราจะทำตัวกันอย่างไร เราจะสู้มันอย่างไร ทุกคนว่าจะต่อสู้กับกิเลส ต่อสู้กับกิเลส แล้วกิเลสมันอยู่ที่ไหนละ กิเลสก็อยู่ที่ความคิด การกระทำของเราทั้งหมดนั่นคือกิเลส

ความคิด การกระทำที่เราทำออกไปเป็นกิเลสทั้งหมดเลย เพราะกิเลสเห็นใหม่ “มารเอย เธอเกิดจากความดำริของเรา” กิเลสมันเกิดแล้วไง แล้วมันก็ชี้ความคิด เอาความคิด เอาความเห็น เอาการกระทำทุกๆ อย่างไปใช้เป็นกิเลสหมดเลย เราถึงต้องฝืนมันไง

นี่ไง แล้วก็บอกว่า “ก็ทำถูกต้องตามธรรมวินัยแล้วหลวงพ่ ออะไรก็ดีหมดแล้ว หลวงพ่เอ็ดทุกวันเลย เอ็ดอะไร”

ก็เอ็ดความคิดมึงนั่นแหละ! เอ็ดการกระทำที่มันไม่เปลี่ยนแปลง

หลวงตาท่านพูดนะ ไปปุ่ที่นอนให้หลวงปู่มัน ปูอย่างไรก็ผิด ปูให้ถูกต้องอย่างไร ท่านก็จับผิด ปูอย่างไรท่านก็จับว่าผิด หลวงตาท่านมาคิดได้ว่า “อ้อ มันผิดเพราะความคิดเรา” ผิดที่คนปู มันไม่ได้ผิดที่ที่นอนนี่ผิดหรอก ผิดเพราะว่าใจคนปูมันผิด

หลวงตาท่านพูดบ่อยนะ ที่นอนเอาไม้บรรทัดขีดไว้เลยว่าจะต้องปูอย่าให้ขยับเลยนะ ท่านมาท่านก็บอกว่า “ผิด” ท่านจะขยับหนี ก็สะบัดพริบๆ อยู่อย่างนั้นนะ “เอ...มันผิดตรงไหน ก็วัดซะดีเลย” “อ้อ...” เห็นไหมกว่าคนจะรู้ มันผิดเพราะคนปูมันผิดใจ มันไม่ได้ผิดที่นอนมันผิดนะ ความคิดของคนปูจับที่นอน.. อันนี้คนที่เห็นธรรมนะ

แต่ถ้าคนที่ไม่เป็นธรรม หยาบมาก.. ขึ้นไปเหยียบไปย่ำบนที่นอนนั้น จนครูบาอาจารย์ท่านพูดต่อๆ กันมานะ ไปดูแล้วทนมไม่ไหว จนหลวงตาท่านไปดู ท่านบอกว่า “ท่านทำกันอย่างนั้นผมรับกันไม่ได้ มันเหยียบหัวใจกัน ท่านทำอย่างนี้ได้อย่างไร” คนมันหยาบ มันไม่ได้ดูที่การปูที่นอนหรอก

...ว่า “ทำไมจะทำไม่ได้ โธ่ ของง่ายๆ” แล้วขึ้นไปเหยียบไปย่ำเลย

หลวงปู่เจี๊ยะท่านพูดบ่อย การเก็บที่นอนต่างๆ เพราะอะไร เพราะหลวงปู่มันท่านเป็นภูมิแพ้มิฝุ่นละอองไม่ได้เลย ชั้นแรกพับก่อน เพราะอยู่ในกลด พับเป็นชั้นๆ ขึ้นมาเพราะกลดนั้นมันปิดกันฝุ่นละอองไว้ก่อน แล้วพอพับที่นอนเสร็จแล้วค่อยยกมุ้งขึ้น

ไอ้คนที่มาจากไหนไม่รู้ ทำกันง่ายๆ ของแค่นี้ตลบมุ้งเลยใจ พอตลบมุ้งฝุ่นมันก็ลงหมด เย็นนั้นปูที่นอน พอเช้าขึ้นมาหลวงปู่มันบอกว่า “เจี๊ยะ นี่คันหมดเลย คันหมดเลยนะ คันหมดเลยนะ” แต่คนนอกมันไม่รู้ ไอ้คนที่อยู่ไกลๆ มันไม่รู้เรื่องหรอก

“ทำไมจะทำไม่ได้ โอ๊ย...ปูที่นอน โธ่ ของมันง่ายๆ ก็แค่ปูที่นอน...” แต่คนทำไม่ เป็นเสียหายหมดเลย แต่คนทำเป็นมันทำถูกต้องอย่างไร มันทำถูกต้องเพราะอะไร เพราะหัวใจมันเคารพบูชา

อะไรที่กระทบกระเทือน อะไรที่ทำให้ท่านเดือดร้อน อะไรที่ทำให้ท่านเจ็บช้ำ.. ไม่ได้เจ็บช้ำหรอก มันเป็นภูมิแพ้มิ จะไม่ทำเลย แล้วอย่างสิ่งต่างๆ อันนี้อย่างหนึ่ง นี่จิตใจที่หยาบนะ พอจิตใจที่ดีขึ้นมาก็จะปูให้ดีเลย จะปูให้ถูกต้องเลย

แต่ท่านก็ต้องการพัฒนาให้ใจนั้นดีขึ้นไปอีก เห็นไหม นั่นก็ผิด นี่ก็ผิด ผิดอยู่นั้นนะๆ ผิดจนใจมันภาวนาได้ พอมันทำได้ “เออ ถูกใจ” เริ่มถูกเพราะใจมันถูกแล้ว ที่นอนปูอย่างไรก็ได้ ครูบาอาจารย์ท่านไม่คิดหรอก เพราะใครปูท่านก็นอนได้ ใครทำความ

สะอาดท่านก็นอนได้ แต่ท่านต้องการเอาสิ่งนี้มาอบรมลูกศิษย์ให้หัวใจมันได้มีการกระทำ มันมีการไหลเวียน มันได้มีการพัฒนา

นี่ก็เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติ ในความเป็นอยู่ของเรา สิ่งที่มีมันเป็นอยู่ของเรา ถ้าทำคุณงามความดี ถ้าเป็นความดีของเราละ ทำดีเพื่อเรา เพราะเราทำของเราเอง ถ้ามันดีขึ้นมา ดีเพื่อใคร ไม่มีใครทำให้ใครดีไปได้ เราต้องทำของเราเอง

นี่ถ้าทำเองเห็นไหม เราเป็นสงฆ์ นี้ธรรมวินัยบังคับเราแล้ว เราต้องย้อนกลับมาดูที่ใจเรา เราต้องมีธรรมของเรา ใจของเล็กน้อยมากใครก็ทำได้ แต่เขาทำเราไม่ได้ทำ

ถ้าเราทำภาระหน้าที่ของหมู่คณะมันจะเบาลง คนที่มีความรับชอบเขาไม่ต้องมาดูแลอย่างนี้ เขาไปดูแลสิ่งที่ดีกว่านี้ได้ สิ่งที่ต้องรับผิดชอบมันมีเยอะแยะไปหมด ใจเราแค่อยู่ว่าอาศัย เราไม่ต้องทำตัวเราให้เป็นภาระกับคนอื่นนี้สุดยอดแล้ว นี้ครูบาอาจารย์ไม่ต้องการอะไรเลย ต้องการแค่ ๑. เราไม่ต้องเป็นภาระของใคร ๒. เราต้องพัฒนาตัวของเรา ทำใจของเรา เพราะเรามาบวชเป็นสงฆ์ สังฆะ

ศาสนทายาทจะเกิดขึ้นมาจากใคร ศาสนทายาทก็เกิดขึ้นมาจากการกระทำของเรา นี่แหละ เราเข้มแข็งของเรา เราทำของเราขึ้นมา เราจะเป็นคนดีของเราขึ้นมา ถ้าเป็นคนดีขึ้นมา นี่สังฆะ! สงฆ์เห็นไหม สงฆ์มันจะเกิด สงฆ์ควรที่จะเกิดที่ไหน สมมุติสงฆ์เห็นไหม บวชมาเป็นพระ พระโดยสมมุติ แล้วสังฆะมันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร ถ้ามันไม่มีการกระทำของจิต มรรคญาณไม่เกิดเห็นไหม

เวลาพระอัญญาโกณฑัญญะฟังธรรมมาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าณะ “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นต้องดับไปเป็นธรรมดา” ก่อนหน้านั้น ปัญจวัคคีย์ปฏิบัติมาตลอด อุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาตลอด ทำความสงบของใจมาตลอด ทรมานจิตมาตลอด แต่มันไม่มีปัญญาญาณที่จะเข้ามาพิจารณาการเกิดและการดับของจิต การเกิดและการดับของจิตมันมีใครเกิด ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงแสดงธรรมจักรละ แสดงธรรมจักรนั้นมันเป็นปัญญา

เวลาประพฤติปฏิบัติ มรรค ๘ เห็นไหม จักขุ อุทะปาที ญาณัง อุทะปาที ปัญญา อุทะปาที วิชชา อุทะปาที อาโลโก อุทะปาทีฯ ถ้ามรรครวมตัวมันจะเกิดญาณ เกิดทัศนะ

เกิดวิชา เกิดความเห็น พอมันฟัง เพราะฟัง เพราะจิตมันพร้อม พอจิตมันพร้อม จิตมันมีการกระทำขึ้นมามันเห็นตามความเป็นจริง

“สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา” สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นคือความคิดในความคิดที่มารมันใช้ ชั้นที่มารมันใช้ มันเกิด พอมันเกิดมันมีค้นหาความทะยานอยาก มันก็พอใจ มันก็คิดต่อไปใช้ไหม

แต่ถ้าเป็นธรรมมันเข้าไปชำระล้าง มันเกิดแล้วมันก็ดับ เพราะอะไร เพราะมันไม่มีค้นหาความทะยานอยากกระตุ้น พอมันเกิดมันดับแล้วเหลืออะไรล่ะ อันนี้มันก็เกิดมันดับ สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเป็นธรรมตามันก็ดับเป็นธรรมดา.. มันก็อากาศใจ มันก็ฝนตก แดดออกใจ ฝนตกแดดออกมันก็เกิด มันก็ดับเหมือนกัน นี่ไงมันเป็นความเห็นอันนั้น

แต่ถ้าเป็นจริงขึ้นมา ถ้าใจมันเห็นขึ้นมาละ พอสังขะเกิด เกิดเพราะอะไร เกิดเพราะจิตมันหมุนเข้ามา จากมรรคมันหมุนเข้ามา หมุนเข้ามา จนถึงที่สุดเห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเปล่งอุทานเลย “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ”

แล้วพระมหานาม พระอัสสะชิ ก็นั่งฟังอยู่นั้น ทำไมไม่บอกว่าอัสสะชิรู้แล้วหนอ ละ ก็ฟังด้วยกัน พระอัสสะชิยังไม่รู้ อัญญาโกณฑัญญะรู้คนเดียว ปัญจวัคคีย์ ๕ คนรู้ อยู่คนเดียว แต่อีก ๔ คนไม่รู้

นี่ปัญญามันไม่เท่ากัน ความเห็นมันไม่เท่ากัน มันไม่เหมือนกัน นี่สังขะมันเกิดเห็นใหม่ สงฆ์เกิดในหัวใจ สังขะเกิดจากใจ ถ้าใจเป็นสังขะขึ้นมา เราบวชมานี้อุปชฌาย์ ต้องอุปัชฌาย์เข้ามา สงฆ์ยกเข้าหมู่เข้ามา อันนั้นบวชโดยจตุตถกรรม โดยวินัยกรรม โดยสงฆ์ แต่เวลาจิตวิปัสสนาเข้ามาโดยธรรม โดยมรรคญาณ มันเข้าไปทำลายจิตใจเข้าไป มันเข้าไปมันทำลายขึ้นมาเห็นใหม่ นี่บวชใจ

ถ้าใจมันบวช นี่งานจากข้างนอกนะ มันเป็นธรรมอย่างหนึ่ง เราจะมึนข้างในกันอีก เราไม่ใช่ที่เราทำเห็นใหม่ บวชมาแล้วบิณฑบาตมาฉัน ฉันแล้วก็อยู่ไปวันๆ หนึ่งมันไม่ใช่ละ บวชมาฉัน บวชนี้มันเป็นการแสดงออก เป็นเรื่องของสงฆ์ เรื่องของหมู่คณะ เรื่องของหัวใจให้หัวใจมันหมุนเวียน

นี่การกระทำอิริยาบถ ๔ ยืน เดิน นั่ง นอน เราหมูนของมันเพื่อให้ใจมันหมูนเวียน ให้มีการกระทำ ร่างกายเลือดหมูนเวียนทุกอย่าง ประสาท ลมหายใจต่างๆ มันทำให้ คล่องตัว มันก็อยู่สุขสบาย การประพฤติกฎปฏิบัติมันก็ต้องมีอิริยาบถ ๔ ยืน เดิน นั่ง นอน การเคลื่อนไหว จังหวะเวลาเคลื่อนไหวออกไป แล้วกลับมาเรานั่งสมาธิภาวนาของเรา เข้าทางจงกรมของเรา

นี่เหมือนกับทางการแพทย์นะ การออกกำลังกายก็คือการทำงานอย่างหนึ่ง แต่การ ออกกำลังกายมันให้ผลกับความแข็งแรงของร่างกาย การทำงานให้เสื่อมค่ากับร่างกาย การออกกำลังกายกับการทำงาน ผลของร่างกายแตกต่างกัน

นี่ก็เหมือนกัน การเดินเคลื่อนไหวเป็นปกติ มันเคลื่อนไหวเราก็ตั้งพร้อมไว้ แต่ เวลาเราเข้าทางจงกรม นั่นนะเข้าขึ้นมาก็ออกกำลังกายกัน เพื่อให้ร่างกายแข็งแรง แต่ เวลาทำงานนะ มันผลาญแต่พลังงานไปหมด

เวลาเราทำงานของเรา ออกมาเคลื่อนไหว แล้วเราเข้าไปทางจงกรมนั่งสมาธิ ภาวนา อันนั้นมันจะมีผลกับจิตใจของเรา เพราะมีสติสัมปชัญญะ มีการกระทำของเรา เราต้องพยายามสร้างของเรา เราต้องทำของเรา นี่เป็นงานส่วนบุคคลแล้ว งานส่วนตัว งานส่วนเราจะบวชใจ งานของใจ ใจต้องมีการกระทำ ใจมันจะบวชตัวมันเองด้วยศีล สมาธิ ปัญญา

งานจากข้างนอกเป็นงานของสงฆ์ งานของส่วนรวม สังฆะของสงฆ์ สังฆะจาก ข้างนอกคือสงฆ์รวมกันตั้งแต่ ๔ องค์ขึ้นไปเป็นสงฆ์ แต่เราเป็นวัด ๒๐-๓๐ องค์ ก็เป็น สงฆ์ขึ้นมา สงฆ์อยู่ด้วยกันมันก็ต้องดูแลกัน ต้องมีน้ำใจต่อกัน สิ่งใดกระทบกระเทือน กันก็ให้อภัยกันตั้งแต่ยังไม่ทำแล้ว เราให้อภัยเขาเลย จิตใจคนเราสูงต่ำแตกต่างกัน ความเห็นมุมมองก็แตกต่างกัน อยู่ด้วยกันรู้ถึงธาตุถึงขั้น ถึงความต้องการ ถึงความ ปราบปรามของคน นิสัยของคน

เราให้เขาไป ทุกอย่างให้เขาไป แต่คนที่ได้รับต้องคิดถึงน้ำใจ คิดถึงความ เป็นอยู่ ถ้าจิตใจไม่มีการกระทบกระเทือนกัน เวลาไปนั่งสมาธิภาวนามันก็นั่งง่าย เราไม่มีอะไร สะเทือนใจเลย

นี่ทูลูเสมอกัน ความเห็นเสมอกัน เพราะ! เพราะเป้าหมายของเราคือความสุขของใจ เป้าหมายของเราคือทำสมาธิภาวนา เพื่ออะไร นี่มันจะเข้าอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค! งานข้างนอกเป็นงานของข้างนอก เป็นงานของการเคลื่อนไหว เป็นงานของการให้เห็นนิสัยใจคอกัน งานของข้างใน ถ้าจิตมันสงบมันสงบอย่างไร ถ้างานของข้างในไม่มี ศาสนานี้มีคุณค่าที่ไหน

ศาสนานี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดที่โคนต้นโพธิ์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดขึ้นมาจากกำหนดอานาปานสติ แล้วกำหนดวิชชา ๓ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดขึ้นมาจากใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้เกิดขึ้นมาจากลูกศิษย์ลูกหายก่อกองให้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่มีสิทธิ์!

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาด้วยการนั่งภาวนาอยู่โคนต้นโพธิ์นั้นด้วยใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราเป็นสาวก สาวกะ ที่มีบุญญาณะ มีบุญจริงๆ เราชาวพุทธนี้มีบุญมาก ศาสนามันไม่ใช่หาได้ง่ายๆ สิ่งที่เขาได้กันมา ศาสนาต่างๆ ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางศาสนาไว้แล้ว สาวก สาวกะ มันยังคัดแปลง เปลี่ยนแปลงแก้ไขของมันไปเรื่อย ศาสนามันมีอยู่แล้วมันก็จะเปลี่ยนแปลงไปให้ผิด

แล้วนี่ปัจจุบันเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา มีครูบาอาจารย์ที่ทดสอบแล้ว ชีวิตคนก็ชีวิตคน ๒,๕๐๐ ปี นี่มันตกทอดมาก็ชั่วอายุคน แล้วภพในปัจจุบันครูบาอาจารย์ของเรา ท่านมีบุญญาธิการของท่าน ท่านถึงศึกษาของท่าน แล้วทำของท่านได้ เราเอาใจของเรา เอาความเห็นของเราเปรียบเทียบสิ เที่ยบเข้าไปเลย

เวลาทดสอบคนภาวนา เอาความเห็นของเรา สมาธิของเรา ถามท่านเลยว่า “จิตเป็นอย่างนี้ๆ” ท่านตอบมา ถ้าถูกคนหนึ่งอีกคนหนึ่งต้องผิด อริยสัจมีหนึ่งเดียว ความเห็นจริงมีอันเดียว ไม่มี ๒ หรือ ๓ มีหนึ่งเดียวเท่านั้น! ถ้ามีหนึ่งเดียวเท่านั้นมันตรวจสอบกันได้ชัดๆ เลย แล้วเราปฏิบัติเอาความเห็นความรู้ ถ้าเราตรวจสอบไปแล้ว เราเอาคุณธรรมของเรา ความเห็นของเรา ประสบการณ์ของเราทั้งหมดถามท่าน

ถ้าท่านบอกว่า ถ้าทำอย่างนั้น แล้วควรต่อเติม ควรต่อยอดขึ้นไปอย่างไร จิตเราจะได้พัฒนาขึ้นไป นี่เรามีครูบาอาจารย์ไว้คอยชี้แนะ มันเป็นโอกาสเป็นวาสนานะ มีโอกาสมากๆ จริงๆ

เราเคยไปอยู่บ้านตาด เราเคยไปปฏิบัติตามสำนักต่างๆ ถ้าไปนะ ปีนี้ดี ปีหน้าพระมากขึ้น หรือว่ามีอุปสรรคต่างๆ นานา มันจะอ่อนแอไปเรื่อยๆ ใจ ความเข้มข้นมันจะน้อยลงไปเรื่อยๆ

นี่ก็เหมือนกัน ในปัจจุบันนี้มันเป็นอย่างนี้ แล้วความเข้มข้นที่จะเป็นปัจจุบันนี้มันจะอยู่ได้ต่อไปไหม ถ้าอนาคตมันจะเป็นอย่างนั้นมันจะมีการเปลี่ยนแปลงไหม แล้วเราจะเสียโอกาสอย่างนี้ไหม ถ้าใครมีโอกาสเราต้องรีบชวนขวายเป็นของเรา มีโอกาสเห็นไหม คุณสิ ฉันข้าวเสร็จแล้ว ทำข้าววัตรเสร็จเรากลับกุฏิแล้ว นี่สิ่งนี้เราต้องตื่นตัว ปลุกเร้าเราให้ตื่นตัวขึ้นมา

เราต้องตายในวันใดวันหนึ่ง แล้วผู้ที่บวชพอออกพรรษาแล้วทุกคนมีภาระหน้าที่ก็ต้องสึกไปเป็นธรรมดา ใอันนี้มันเป็นเรื่องกรรมของสัตว์ ไม่มีให้ทุกคนเหมือนกันได้หมดหรอก ใครจะสึกไป ใครมีธุระจำเป็นมันต้องออกไป แล้วเวลาที่มีอยู่นี้ ตอนนี้นั้นยังไม่สึกไป ในปัจจุบันทุกๆ วินาทีมีคุณค่าทั้งหมด เราตั้งสติตลอดแล้วเราดูแลใจของเราไปองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้ในธรรมตลอดเวลา “ผู้ที่มีสติวินาทีเดียว ดีกว่าคนที่พลั้งเผลอทั้งชั่วอายุ”

๑๐๐ ปี เห็นไหม ผู้ที่มีสติแม้แต่ความรู้สึกเดียว ดีกว่าคนที่พลั้งเผลอสติทั้งชีวิตของเขาเลย ปัจจุบันเรามีเวลา เราตั้งของเรา เราดูแลของเรา เรารักษาของเรา คำว่ามีวาสนาวาสนามากจริงๆ เรามีโอกาสใช้ไหม

แต่ถ้าเป็นกิเลสละ มันอัดอั้นตันใจนะ โอ้โฮ เข้มนาฬิกามันเดินช้ามาก วันคืนมันไปช้ามากเลย เพราะอะไร เพราะปัจจุบันเราไม่ได้มองใจ เราคิดว่าเรามีเป้าหมายในอนาคตไว้ใช่ไหม แล้วเราว่าเราจะทำไปสู่อเป้าหมายในอนาคตนั้น แต่ไม่ได้คิดเลยว่าพรุ่งนี้เราจะได้อันขึ้นมาหรือเปล่านั้นไม่รู้ละ เพราะคนนอนไปแล้วหัวใจวายไปในคืนนั้น มีเยอะมาก แล้วอายุขัยมันมาเมื่อไหร่ละ

ถ้าเราตั้งสติอย่างนี้ได้ ไม่ต้องไปคิดสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น ในปัจจุบันนี้ทำให้ดีที่สุด วันนี้ดี พรุ่งนี้ก็ดี ถ้าวันนี้ดีมันต้องดีต่อไปเรื่อยๆ ไม่ต้องวิตกกังวลสิ่งใดทั้งสิ้น

นี่เข้าพรรษามาแล้ว เราต้องตั้งใจตรงนี้ สังฆะเห็นใหม่ สังฆะจากข้างนอกเรา ได้มาด้วยการญัตติมา เราได้มาจากการยกเข้าหมู่ นี่สังฆะข้างนอก ถ้าสังฆะข้างในมันมี มันจะแจ่มแจ้งกับใจเรานะ เพราะเราได้มา เราได้มาอย่างไร เราจะมองใจคนอื่นออกหมดเลย กิริยาการเคลื่อนไหว กิริยาการกระทำของเขาเห็นใหม่

นี่ทางโลกเขาบอกแล้วว่า ตาเป็นหน้าต่างของหัวใจ แต่เวลาการประพฤติปฏิบัติ ครูบาอาจารย์เราบอกเลยนะ “ใจคือใจคนอง มันแสดงออกมาจากกิริยา” แสดงออกมาจากของใช้ของสอยเรา ถ้าเราเก็บใช้สอยด้วยความเรียบร้อย กับเราเก็บใช้สอยด้วยความมั่งง่ายเห็นใหม่ ใจมั่งง่ายมันแสดงออกด้วยความมั่งง่าย นี่ขณะที่ปฏิบัติเห็นใหม่

เวลาหลวงตาท่านปฏิบัติ นะ ท่านเอาจริงเอาจังมาก แต่เวลาท่านหลุดพ้นไปแล้ว นะ ท่านพูดเลย “นั่นก็บ้านหนึ่ง เราเคร่งครัดขนาดไหนนั่นก็บ้านหนึ่ง แต่! แต่บ้านนั้น เป็นถนนหนทาง เป็นข้อวัตร เป็นสิ่งที่เราจะเดินไป ถ้าเราไม่มีบ้านอย่างนี้ เราจะไม่ถึงเป้าหมายได้เลย”

นั่นก็บ้านหนึ่ง คือรู้สิ่งใดทั้งหมด ต้องทั้งทั้งหมด! ถ้าไม่ทั้งทั้งหมดเราถอดไว้ เราจะไม่รู้สิ่งใดเลย เพราะสิ่งที่เราถอดไว้คือสัญญา คือความจำ สิ่งที่เป็นความจำจะพยายามจำเท่าไรมันอยู่กับเราไม่ได้

แต่ถ้าได้ทิ้งไปแล้วนะ มันเป็นสัจจะ มันเป็นความจริง มันจะระลึกได้ตลอดเวลา เวลาปฏิบัติต้องจริงจัง สิ่งจริงจังมันจะทำให้เราไปถึงเป้าหมายนั้น ถ้าจริงจังมันผิดมันก็ชี้ให้เป้าหมายนั้นผิดไปไกลมาก ถ้าความจริงจังนั้นมันถูกต้อง แต่โดยธรรมชาติของมัน มันก็มีผิดมีถูกเป็นธรรมดา ทุกคนทำงานต้องมีความผิดพลาดเป็นเรื่องธรรมดา แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์อยู่แล้ว ครูบาอาจารย์ท่านรู้ ท่านจะเอาเรื่องจากที่ผิดพลาดหรือเรื่องที่ไม่ธรรมดาให้เข้าสู่ความเป็นธรรมดาให้ได้ ให้เข้ามาสู่ความเป็นจริงให้ได้

เขาว่า “ธรรมดาเป็นธรรมชาติไป”

เป็นไปได้หรือ เพราะอะไร ธรรมชาติมีหยาบ มีละเอียดขึ้นไปเรื่อยๆ ความ เป็นธรรมดา ความเป็นความจริงอันหนึ่ง แล้วมันต้องพัฒนาของมันขึ้นไป ผู้ที่เป็น โสดาบัน ผู้ที่เป็นสภิกาคามี อนาคามี มันต้องมีเหตุการณ์ มีการกระทำ

ถ้ามีการกระทำขึ้นมามันมองจิตออก เพราะอะไร เพราะเราเคยผ่านมา คนเคยฝ่า ดงหนามมา ฝ่าฟันอุปสรรคมา มันต้องรู้เรื่องว่าการฝ่าอุปสรรคมามันต้องทำอะไร แต่ นี้เราไม่เคยฝ่าอุปสรรคมาแล้วพุดเห็นใหม่ คนที่พุดว่าเคยฝ่าอุปสรรคมา แต่ไม่เคยฝ่า อุปสรรคอย่างหนึ่งนะ เพราะเป็นคำพุด มันไม่รู้จริง

แต่ถ้าคนรู้จริงมันต้องมีการกระทำอันนั้น ถ้าจิตมีการกระทำ นี่สงฆ์จากภายใน สงฆ์จากภายนอกอันหนึ่ง สงฆ์จากภายในอันหนึ่งนะ เราทำของเรา เราตั้งใจของเรา ชีวิต นี้มีค่ามาก ความรู้สึกมีค่ามาก ต้องตายแน่นอน ทุกคนเกิดมาต้องตายแน่นอน

แต่การตายเห็นใหม่ คนที่ผ่าน โลกมา ผ่านอะไรมา มันพอใจแล้ว สิ่งต่างๆ พอใจ แล้ว ถ้าจะตายคิดว่าตายด้วยสงบ แต่จริงๆ มันสงบจริงใหม่ แต่ถ้าพุดถึงถ้าเรารู้ทันมัน แล้วนะ ถ้ากิเลสมันตายไปแล้ว เรามามันไปเรื่อยๆ แล้วเราจะรู้เลยว่าชีวิตเรามีคุณค่าแค่ไหน เพราะวิญญะมันแสนไกลมาก วิญญะที่จะมาเป็นเรา แล้ววิญญะข้างหน้ามันจะต่อไป ของมันอีก

แล้วในปัจจุบันเรารักษา เราแก้ไข งานคืองาน! งานจากข้างนอก หน้าที่การแบก หาม นี้คูสิ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ตั้งแต่ตรัสรู้ยุคโคณฑัน โพรธิ แล้วท่านเผยแผ่ธรรมมา ๔๕ ปี วางศาสนา คูสิ ไปนี้เขาถวายวัด ถวายต่างๆ เยอะแยะไปหมด เอาไว้เป็นสมบัติสาธารณะ เป็นสมบัติศาสนา นี้เพราะท่านสิ้นกิเลสแล้วใช่ไหม อัน นั้นเป็นงานใหม่ เวลาไปเทศน์ว่าการ ไปทรมานชุกิต ๓ ฟัน้อง อันนั้นเป็นงานใหม่ งาน ะไร งานที่องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านสิ้นกิเลสแล้วนะ

แต่งานของเราตอนนี้คือต่อสู้กับกิเลสของเรานะ มันไม่ใช่ แล้วที่เราทำกัน ouse พวกปัจเจกเครื่องอาศัยเห็นใหม่ แล้วทำทำไม เราทำเพราะอะไร เพราะมันยังไม่มีจะใช้ เวลามันมามันพอใช้ใหม่ละ ถ้ามันพอใช้เมื่อไหร่มันก็หยุด เราทำเพื่อพอใช้เท่านั้น มัน ไม่ใช่พอดิ้นเหลือหรือ

หลวงตาท่านพูดประจำที่วัดนะ ท่านบอกเลยว่า “คน ๖๐ ล้านคน คนทั้งประเทศ เรารับเขาไม่ไหวหรอก เรารับคนทั้งประเทศไม่ได้หรอก เรารับเท่าที่จะรับได้” นั่นก็เป็นความเห็นของท่านอันหนึ่ง

แต่ในปัจจุบันของเรา เราคิดว่าเราทำของเราเห็นใหม่ จะบอกว่างานจากข้างนอก ถ้ามันไม่ดีจริงแล้วไปทำทำไม ก็ทิ้งมันไปสิ

มันต้องรักษาไว้บ้าง เพราะมันเป็นที่สาธารณะ อาวาส อาราม ที่อาศัยของคน ที่อาศัยของการประพฤติปฏิบัติ มันเหมือนสถานที่ทำงาน ถ้าเรามีสถานที่ทำงาน มีตำแหน่งหน้าที่การงาน

นี่ก็เหมือนกัน ใครอยากประพฤติปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติโดยธรรมชาติเราเข้าป่าเข้าเขา ไปเลย แต่เดี๋ยวนี้เขา มันก็ไม่มี ฉะนั้นเราถึงทำสถานที่ของเราไว้พอประมาณ ในความเห็นของเราละ คำว่า “พอประมาณ” เพราะ! เพราะตอนนี้เขายังไม่เห็นภาพหรอก แต่ในอนาคตใครจะรู้ว่ามันจะพอหรือไม่พอ ถึงตอนนั้นทุกคนจะบ่นเสียใจทีหลังทั้งนั้นนะ

เราถึงต้องทำของเราไว้ก่อน แล้วถ้ามันเสียใจก็เสียใจเท่าที่มันทำไม่ได้ ที่ทำไว้แล้วก็คือได้ทำแล้ว ที่ทำไม่ได้มันเสียใจก็สุดวิสัย มันสุดวิสัย เราทำได้เท่านี้ เรามีกำลังเท่านี้ เราสู้ของเราเท่านี้ สู้เพื่อใครเห็นใหม่

นี่งานจากข้างนอก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔๕ ปี เผยแผ่ธรรมตลอด ครุบาอาจารย์ของเราประพฤติปฏิบัติก่อน ในวงกรรมฐานเรา เอาตัวให้รอดให้ได้ก่อนนะ ถ้าเอาตัวรอดได้แล้วเราถึงจะทำประโยชน์กับสาธารณะ เราพยายามเอาตัวเรารอดให้ได้ เพียงแต่เราเป็นสงฆ์ อย่างที่ว่าร่างกายมนุษย์ ความรับผิดชอบของตำแหน่ง ความรับผิดชอบในการบริหารจัดการ ใครบริหารเราเห็นใจนะ เห็นใจคนทำงาน

คนที่อยู่อาศัยด้วยกัน ก็ต้องช่วยเหลือเจือจาน คืออย่าให้เป็นภาระ เราขออย่างเดียวเท่านั้น ไม่ให้เป็นภาระของคนอื่นเท่านั้นเอง อย่าเป็นภาระของใคร ช่วยกันไม่ให้ เป็นภาระ แล้วไม่ต้องเข้ามาทำงาน ไม่ต้อง ให้ภวานาให้หมดเลย ภวานาอย่างเดียว! แต่ขออย่าเป็นภาระเท่านั้น เพราะคนที่ทำงานอยู่เขาหนักแล้ว เท่านั้นเอง ขอเท่านั้น!

แล้วไม่ได้ขอเท่านั้นะ แล้วภาวนาเราเอง เราจะปฏิบัติ เราดูแลเอง เราแก้ไข
 รับผิดชอบหมดทุกอย่าง เพราะ! เพราะเป็นหัวหน้า ในเมื่อว่าเป็นหัวหน้าแล้วต้องเป็น
 หัวหน้า! ไม่ใช่ว่าเป็นหัวหน้าแล้วเป็นอีแอบอยู่ข้างหลัง เป็นหัวหน้าก็คือหัวหน้า!
 รับผิดชอบทั้งความเป็นอยู่ข้างนอก รับผิดชอบทั้งการประพฤติปฏิบัติ

จิตใจเป็นอย่างไรบอกมา ถ้าแก้ไขไม่ได้ปลดเราออกจากหัวหน้า! แก้จิตไม่ได้ไม่
 ต้องนับถือ! นี่เป็นหัวหน้าเห็นไหม รับผิดชอบทั้งข้างนอก รับผิดชอบทั้งข้างใน นี่สังฆะ
 นะ เราเป็นสงฆ์ด้วยกัน นี้พูดไว้แต่ต้น ทำเพื่อทุกๆ คน

อรรถา หิ อรรถโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ความสะอาดความบริสุทธิ์เป็นสมบัติ
 ส่วนตน ความสะอาดความบริสุทธิ์เราเป็นคนกระทำ ไม่มีใครทำความสะอาดหรือความ
 ไม่สะอาดให้เราได้ ใจของเราเท่านั้นทำความสะอาดและความไม่สะอาดในหัวใจของเรา

ทุกคนต้องดูแลรักษาใจของตัวเองให้ได้ หัวหน้าตอนนี้มีชื่อเสียงการันตีใครก็รับฟัง
 ทั้งนั้นนะ หัวหน้าตายไปแล้วนะไอ้ที่รักษาไว้การันตีไว้มันก็นำไปด้วยกัน ไม่มีใครดูแล
 ถ้ามั่นสะอาดบริสุทธิ์ใครจะการันตีหรือไม่การันตี ผู้สะอาดอันนั้นมันจะทำความดีต่อไป
 ถ้ามั่นสะอาดจริงมันจะทำความดีของมันไปเรื่อยๆ ศาสนทายาทเกิดขึ้นจากการกระทำ
 ของเรา เอวัง